

Készül-e háborúra Észak-Korea?

Tartalomjegyzék

1	Észak-Korea biztonsági helyzete Kim Dzsongun szemszögéből	4
2	Észak-Korea kapcsolatai Oroszországgal	5
3	Észak-Korea kapcsolatai Kínával	5
4	Észak-Korea gazdasági helyzete	6
5	Az észak-koreai illegális fegyverkereskedelem	7
6	Új narratíva Dél-Koreával kapcsolatban	7
7	Rakétakísérletek	8
8	Mi lehet Kim célja?	8
9	Összegzés	9

Miért fontos?

Észak-Korea hosszú ideje fenyegetést jelent Kelet-Ázsia biztonságára nézve, mivel a kiszámíthatatlan, atomfegyverrel rendelkező phenjani rezsim ellenségként tekint Dél-Koreára, az Egyesült Államokra és Japánra. Időnként sor került ugyan tárgyalásokra a felek között a kapcsolatok normalizálásáról és a Koreai-félsziget denuklearizációjáról, ám ezek rendre kudarcra végződtek. 2019-ben azonban a jelek szerint változás állt be Phenjan hozzáállásában, az utóbbi egy évben pedig olyan fejlemények következtek be Észak-Korea magatartásában, amelyekből egyes Korea-elemzők azt a következtetést vonják le, hogy az ország valamilyen katonai akcióra, vagy egyenesen háborúra készül. Írásunkban áttekintjük többek között az elmúlt év fejleményeit és azok különböző olvasatait, az észak-koreai gazdaság állapotát, a közelmúltbeli rakétakísérleteket, valamint Észak-Korea kapcsolatait Oroszországgal és Kínával.

Az elmúlt néhány év során a világban több olyan háború és fegyveres konfliktus tört ki, amelynek hatásai túlmutatnak a közvetlenül érintett térségen: az orosz-ukrán háború, az Izrael és Hamász közötti háború, valamint a jemeni húsz lázadók támadásai a Vörös-tengeren áthaladó teherhajók ellen. Mindezek a fejlemények illeszkednek abba a trendbe, hogy a világ egy bizonytalansággal és geopolitikai veszélyekkel terhelt korszakba lépett, amelyben háborúk kitörése, illetve a már zajló háborúk kiterjedése – és így potenciálisan akár nagyhatalmak bevonódása – valós veszéllyé vált.

Észak-Korea évtizedek óta feszültségforrás Kelet-Ázsiában, amely nemcsak Dél-Koreára nézve jelent veszélyt, hanem egy fegyveres konfliktus kirobbanása esetén az Egyesült Államok gyakorlatilag biztosra vehető részvétele, továbbá Kína és Japán potenciális érintettsége okán egy jóval kiterjedtebb konfliktus elindítója is lehet. Ugyan ennek a lehetősége hosszú ideje fennáll, bizonyos közelmúltbeli fejlemények miatt Észak-Korea jelenleg minden korábbinál nagyobb fenyegetést jelenthet.

1. Észak-Korea biztonsági helyzete Kim Dzsongun szemszögéből

Januárban megjelent egy írás (Carlin és Hecker, 2024) a 38 North nevű, Észak-Koreával foglalkozó honlapon, amelyben a szerzők (akik közül az egyik az amerikai külügyminisztéri-

um volt munkatársaként részt vett amerikai-észak-koreai tárgyalásokon) azt állítják, hogy a Koreai-félszigeten nagyobb a veszély, mint a koreai háború kitörése, azaz 1950 óta bármikor, mivel Kim Dzsongun észak-koreai vezető háborúra készül. Megítélésük szerint ez egy 2019 óta tartó folyamat következménye, amelynek során Kim feladta a még a nagyapja, Kim Ir Szen által 1990-ben megalkotott fő külpolitikai stratégiai célt, az Egyesült Államokkal fennálló viszony normalizálását.

2018-ban kétségkívül úgy tűnt, hogy kivételes közelségbe került az észak-koreai-amerikai viszony rendezése. Júniusban Donald Trump amerikai elnök és Kim tárgyalásokat folytatott Szingapúrban, amelynek során megegyeztek a kétoldalú kapcsolatok átalakításáról és a Koreai-félsziget denuklearizációjáról. Az ezt követő, 2019 februári újabb Trump-Kim-találkozó Hanoiban azonban kudarcba fulladt: a megbeszélés idő előtt véget ért, és a két fél nem adott ki közös nyilatkozatot. Kim számára ez minden bizonnyal óriási csalódás és presztízsveszteség volt, és meglehet, hogy fordulópontot jelentett az Amerikához való hozzáállásában: azt a következtetést vonhatta le a találkozó kudarcából, hogy hiábavaló a megegyezésre való törekvés az Egyesült Államokkal (Carlin és Hecker, 2024). Minden bizonnyal az észak-koreai vezető e meggyőződését erősítik a Koreai-félsziget térségének közelmúltbeli fejleményei is. Dél-Korea és az USA tavaly decemberben tartotta az amerikai atomfegyverekkel kapcsolatos konzultációs csoport-

juk második ülését, ugyanebben a hónapban pedig egy amerikai atommeghajtású tengeralattjáró érkezett egy dél-koreai kikötőbe. Az USA mindemellett megerősítette, hogy minden eszközzel, a nukleáris fegyvereket is beleértve, kész megvédeni Dél-Koreát (Lee, 2023). Kim ellenzi a rendszeres közös amerikai-dél-koreai hadgyakorlatokat, valamint többször elítélte a tavaly augusztusi vezetői szintű amerikai-dél-koreai-japán csúcstalálkozón részben Észak-Korea ellen létrejött biztonságpolitikai megállapodást is (Wong és Barnes, 2024). Januárban az Egyesült Államok, Japán és Dél-Korea az eddigi legnagyobb közös haditengerészeti gyakorlatot hajtotta végre a Sárga-tengeren, amire válaszul Észak-Korea azt állította, hogy víz alatti, nukleáris töltetet szállítani képes drónt tesztelt (Yeo, 2024b).

További kedvezőtlen fejlemény Észak-Korea szempontjából, hogy áprilisban Joe Biden amerikai elnök a Fehér Házban fogadta Fumio Kishida japán miniszterelnököt, egy nappal később pedig Ferdinand Marcos Jr Fülöp-szigeteki elnökkel kiegészülve háromoldalú megbeszélést folytattak. A biztonságpolitikai tematikájú tárgyalások alapvetően Kínára fókuszáltak, azonban Észak-Koreát is érintik a fejlemények, miszerint az USA, Japán és a Fülöp-szigetek fokozni fogják a biztonsági együttműködésüket (például közös tengeri hadgyakorlatok formájában), továbbá az Egyesült Államok és Japán is megerősíti védelmi kapcsolatait, egyebek mellett egy Auszt-

ráliával kiegészülő légvédelmi hálózattal (Debusmann, 2024). Mindez a térségbeli blokkosodás fokozódását eredményezi: míg az egyik oldalon az Egyesült Államok, Dél-Korea, Japán, a Fülöp-szigetek és más országok fűzik szorosabbra a kapcsolataikat, ennek hatására a másik oldalon Észak-Korea, Kína és Oroszország kerül közelebb egymáshoz.

2. Észak-Korea kapcsolatai Oroszországgal

Kim szempontjából kedvező fejlemény, hogy az Ukrajna elleni invázió miatt a Nyugat szemében páriává vált Oroszország számára felértékelődött Észak-Korea, mint olyan állam, amely szintén ellenséges a Nyugat, mindenekeelőtt az USA által dominálnak tekintett világrenddel szemben. A háború előrehaladtával Phenjan azért is fontossá vált Moszkva számára, mert sok, az orosz fegyverrendszerekkel kompatibilis lőszerrel és rakétákkal rendelkezik, amelyekre az orosz erőknek Ukrajnában idővel egyre inkább szükségük lett. Becslések szerint Észak-Korea eddig 10 ezer konténernyi fegyvert és lőszert juttatott Oroszországnak (The Washington Post, 2024).

A kapcsolatok szorosabbá válását mutatják a magas szintű találkozók is. Az orosz védelmi miniszter tavaly júliusban Phenjanba látogatott, Vlagyimir Putyin orosz elnök és Kim pedig tavaly szeptemberben találkozott az orosz Távol-Keleten (Carlin és Hecker, 2024). Az észak-koreai külügyminiszter idén janu-

árban Moszkvában tett látogatást (AP News, 2024), márciusban az orosz külföldi hírszerzés vezetője Phenjanban járt (Reuters, 2024), a tervek szerint pedig Putyin idén Észak-Koreába látogat (The Washington Post, 2024). A hadianyag-támogatásért cserébe Oroszország valószínűleg hadi- és űrtechnológiai know-how-t oszt meg Észak-Koreával, valamint élelmiszert és nyersanyagokat is szállíthat az országba (Kwong és Panda, 2023). Az orosz-észak-koreai közeledés további folyamánként Kína Phenjan felett gyakorolt befolyása is csökkenhet, hiszen Kim már nincs kizárólag Kínára utalva külső segítség terén (Wong és Barnes, 2024).

Márciusban – Kína tartózkodása mellett – Oroszország megvétózta az ENSZ Biztonsági Tanácsának azon határozatát, amely az ENSZ-szankciók Észak-Korea általi megsértésének ellenőrzéséért felelős szakértői testület mandátumának meghosszabbításáról szolt, így az április végén lejár. A testületet 2009-ben hozták létre, a mandátumát pedig idáig évente meghosszabbították. A vétóval Oroszország üzenete világos: nem akarja, hogy fény derüljön arra, miként sérti meg a szankciókat az Észak-Koreával folytatott illegális kereskedelmével. Jelzésértékű az is, hogy Kína a tartózkodásával szabad utat engedett az eddig is kérdéses hatékonyságú ellenőrző mechanizmus megszűnésének (Howell, 2024b).

Az illegális kereskedelem részét képezi például a kőolaj-kereskedelem. Az ENSZ által 2017-ben megszabott kőolajszállítási

korlátozást megszegve márciusban észak-koreai és orosz tartályhajók egyaránt szállítottak olajtermékeket Oroszországból Észak-Koreába (The Washington Post, 2024), áprilisban pedig a dél-koreai parti őrség feltartóztatott egy Észak-Koreából Kínán át Oroszországba tartó, zászló nélküli hajót a Kelet-kínai-tengeren, amely a gyanú szerint tiltott árukat szállított. Az orosz olajhoz való könnyebb hozzáférés azt is jelentheti majd, hogy Kim több erőforrást tud a nukleáris- és rakéta-programjaira fordítani, mivel nem kell többé a költségesebb olajcsempész-hálózatokra támaszkodnia (Howell, 2024b).

3. Észak-Korea kapcsolatai Kínával

Kína messze Észak-Korea legfontosabb kereskedelmi partnere. 2020. januárban Phenjan a koronavírus-járvány miatt lezárta a határait, amivel teljes mértékben leállította a külkereskedelmet is. A Kínával való kereskedelem 2022-ben újraindult, 2023 végére pedig elérte a 2019-es szint több mint 80 százalékát. Peking emellett segélyekkel (főként élelmiszerekkel és energia-hordozókkal) is támogatja Phenjant (Fong és Albert, 2024).

Noha Kína az az ország, amely a fentiekből fakadóan a legnagyobb befolyással bír Észak-Koreára, Phenjan magatartása koránt sincs mindig Peking kedvére. Ezt jelzi, hogy 2020-ig az ENSZ Biztonsága Tanácsa (azaz Kína is) egységesen támogatta az Észak-Korea ellen az atomfegyver- és rakétakísérletei miatt bevezetett szankciókat. Ugyanakkor bizonyos szankci-

ókat csak azt követően támogatták, hogy „felvizezték” őket, nyugati szakértők szerint pedig Kína rendszeresen nem tartja be még ezeket a szankciókat sem (Fong és Albert, 2024).

Ez abból fakad, hogy ugyan Peking azt preferálná, ha Phenjannak nem lenne atomfegyvere és rakétakísérleteket sem végezne (azaz Észak-Korea nem lenne állandó feszültségek forrása a térségében), ám a célja mindenekelőtt Észak-Korea stabilitásának fenntartása. Kína mindenáron el akarja kerülni a Kim-rezim összeomlását, ami észak-koreai menekültek Kínába történő tömeges beözönlését jelentené a két ország 1400 kilométeres közös határán keresztül, továbbá a koreai-félsziget status quójának megbomlását eredményezné, ami által Dél-Korea és szövetségese, az Egyesült Államok (amely közel 30 ezer katonát állomásoztat Dél-Koreában) nagyobb befolyáshoz jutna Kína közvetlen szomszédságában (Fong és Albert, 2024). Peking ennél fogva ellenzi az Észak-Koreára kivetett amerikai szankciókat (egy 2022 márciusában végrehajtott interkontinentális ballisztikus rakétakísérletre válaszul kivetett amerikai szankciókkal kapcsolatban például azt hangoztatta, hogy minden érintett félnek „visszafogottságot” kell tanúsítania [Ministry of Foreign Affairs of the People’s Republic of China]), valamint az utóbbi években (Oroszországgal együtt) akadályozza újabb ENSZ-szankciók kivetését (Lederer, 2022). A kínai vezetés harmadik legmagasabb rangú tagja, a törvényhozás elnöke áprilisban Észak-Koreába látogatott, ami-

vel Peking egyik célja egyértelműen észak-koreai befolyásának demonstrálása az Egyesült Államok felé, miután az Kína és Észak-Korea ellenében regionális koalíciók létrehozásán és erősítésén dolgozik. Az is célja lehet ugyanakkor a látogatásnak, hogy elejét vegye a kínai befolyás csökkenésének Észak-Koreában annak fényében, hogy az ukrajnai háború kitörése óta Oroszország és Észak-Korea kapcsolata szorosabbá vált. A látogatás Phenjan számára is kiemelt fontossággal bír, hiszen alkalmat ad a legfontosabb gazdasági partnerével fennálló kapcsolatai megerősítésére (McCarthy, 2024).

4. Észak-Korea gazdasági helyzete

Észak-Koreát érzékenyen érintették a gazdaságára a tömegpusztító fegyver programja miatt 2016 óta kivetett szankciók, valamint a koronavírus-járvány miatt 2020-ban bevezetett korlátozások és a határok lezárása. Ezen fejlemények miatt a külkereskedelem leállt, a gazdasági termelés pedig drasztikusan visszaesett, Észak-Korea helyzete így az éhínséggel és gazdasági összeomlással fémjelzett 1990-es évekhez közelített (Babson, 2024b). Mindez arra készítette Kimet, hogy ismét megerősítse a gazdaság állami irányítását, továbbá a szankciók – Kína és Oroszország által lehetővé tett – megkerülésével és kriptovaluta-lopással (amivel Phenjan 2022-ben 1,7 milliárd dollárt keresett [Babson, 2024a]) finanszírozza a katonai programokat és az állam kulcsfontosságú területeit (Babson,

2024b). A gazdaságirányítás terén így egy „hátraarc” következett be, mivel az ezt megelőző mintegy két évtized részleges nyitásának (2016-ra a gazdaság magántulajdonban lévő része adta a GDP mintegy harmadát [Babson, 2024a]) vége szakadt.

A szűkös gazdasági erőforrásoknak egyaránt kell szolgálnia a rezsim védelmét a vélt külső fenyegetésektől, valamint a szankciók és a koronavírus-járvány előtti időszakhoz képest ismét nélkülözö népeesség alapvető igényeinek kielégítését. Erre azonban az észak-koreai gazdaság jelenleg nem képes: hiába váltak a határok megnyitása óta szorosabbá a gazdasági kapcsolatok Kínával és Oroszországgal, ez nem elégséges a hadi kiadások mellett a lakossági célú kiadások fedezésére is. A Kínából származó import 2023-ban 82 százalékkal magasabb volt ugyan, mint 2019-ben, ám ez az érték a 2016 előtti időszak növekedéséhez képest szerény, ráadásul az észak-koreai export az import töredéke. Az Oroszországgal fennálló gazdasági kapcsolatok, amennyire tudható, alapvetően hadiipari és tudományos együttműködésre korlátozódnak, és vélhetőleg az ukrajnai háború alakulásának függvényében alakulnak majd. A Kína és Oroszország nyújtotta lehetőségeknél Észak-Koreának valószínűleg jóval nagyobb volumenű külkereskedelemre, ezen túl pedig befektetésekre lenne szüksége (Babson, 2024b). Phenjan rövid távon tehát biztosítani tudja a rakétakísérletekhez és egyéb katonai fejlesztésekhez szük-

séges forrásokat, ám a gazdaság egészének kilátásai közép- és hosszútávon borúsak. Tavaly év végén vált ismertté, hogy Észak-Korea bezárja az ugandai, angolai, spanyol és hongkongi külképviseleteit, amit értesülések szerint további külképviseletek bezárása követhet (dél-koreai becslések szerint 53 működhet a világban). A döntés fő oka az lehet, hogy Phenjan a gazdasági nehézségek miatt nem tudja/akarja fenntartani őket, ám minden bizonnyal az is közrejátszik, hogy Észak-Korea még inkább Kínát és Oroszországot kívánja külpolitikája fókuszába helyezni (Gong, 2023).

5. Az észak-koreai illegális fegyverkereskedelem

A fegyverkereskedelem az illegális kereskedelem más formáival (például kábítószer, kriptovaluták, hamis pénzek és vadon élő fajok kereskedelmével) együtt a Kim-rezsim fontos bevételi forrását képezi, amivel az finanszírozni tudja atomfegyver- és rakéta programját (a Bloomberg szerint például csak tűzérségi lövedékek Oroszországnak való értékesítésével Phenjan 1 milliárd dollárt kereshet). Észak-Korea a hidegháború óta az illegális globális fegyverkereskedelem résztvevője, amely államokat és nem állami fegyveres szereplőket egyaránt ellát olcsó fegyverekkel. Az elmúlt mintegy két évtized során többek között a Hezbollah, Jemen, Trinidad és Tobago, valamint Niger is vásárolt fegyvereket Phenjantól. A gázai és

az ukrajnai háborúban is használnak észak-koreai fegyvereket: a Hamász bizonyítottan használt észak-koreai vállról indítható rakétavetőket a tavaly októberi Izrael elleni támadása során, továbbá állítólag a Wagner-csoport is vásárolt észak-koreai fegyvereket az ukrajnai háború korai szakaszában (Yeo, 2024a). Az USA nemzetbiztonsági tanácsa szerint Oroszország tavaly decemberben és idén januárban észak-koreai, mintegy 900 kilométeres hatótávolságú ballisztikus rakétákkal támadta Ukrajnát. Ukrajna szerint további két rakétát februárban vetettek be Harkiv városa ellen. Mint azt Dél-Korea képviselője egy januári ENSZ Biztonsági Tanács-ülésen elmondta, az észak-koreai rakéták ukrajnai háborúban való felhasználásával Phenjan értékes technikai és hadászati információk birtokába jut, továbbá potenciálisan több országba tudja majd a rakétáit exportálni (Davenport, 2024). Általánosságban elmondható, hogy a gázai és az ukrajnai háború lehetőségeket kínál a szankciókat megkerülő észak-koreai fegyverexport kiterjesztésére, például afrikai és ázsiai fegyveres konfliktusok megcélzásával (Yeo, 2024a).

6. Új narratíva Dél-Koreával kapcsolatban

Az Észak-Korea közelmúltbeli magatartásával kapcsolatban aggodalomra leginkább okot adó új fejleményként 2023 elején elkezdett megjelenni a háborúra való készülés narratívája

a hazai nyilvánosságnak szánt hivatalos észak-koreai nyilatkozatokban, továbbá a pártsajtóban új hangnemben, legitim katonai célpontként kezdtek írni Dél-Koreáról (Carlin és Hecker, 2024), amely ellen szükség esetén a nukleáris háború is megengedett (Terry, 2024). Tavaly decemberben Kim egy beszédében kijelentette, hogy a két Korea kapcsolata immár teljességgel ellenséges, és többé már nem két rokon államról van szó (Carlin és Hecker, 2024). Idén januári fejlemény, hogy Kim kijelentette, törölni kell az alkotmányból azt az évtizedek óta érvényben lévő célkitűzést, miszerint a két Koreának békés módon egyesülnie kell (Wong és Barnes, 2024), továbbá elrendelte a két ország közötti együttműködés több szimbólumának (például egy az apja által Phenjanban építtetett hatalmas, az újraegyesítésnek szentelt emlékműnek) a megsemmisítését (Terry, 2024). A parlament január 15-i ülésén tartott beszédében Kim hangsúlyozta, hogy egy esetleges háború esetén Észak-Korea „teljesen elpusztítaná” Dél-Koreát, továbbá kiemelte azt is, hogy országa támadó jelleggel használná nukleáris fegyvereit, ha „az ellenségei háborút szítanak” (Howell, 2024a).

7. Rakétakísérletek

Mindezzel párhuzamosan Észak-Korea az elmúlt két évben minden korábbinál több rakétatesztet hajtott végre (2023-ban 36-ot); többnyire kis- és közepes hatótávolságúakat lőttek ki,

de volt köztük interkontinentális ballisztikus rakéta is (The Economist, 2024; Center for Arms Control and Non-Proliferation, 2024). Idén januárban, márciusban és áprilisban is sor került rakétatesztekre, amelyek célja a jelek szerint egy új típusú, szilárd üzemanyaggal működő, közepes hatótávolságú hiperszonikus rakéta kifejlesztése. (Az április eleji rakétateszteknek emellett célja lehetett az is, hogy a mintegy egy héttel később tartott dél-koreai parlamenti választás előtt félelmet és zavart keltsenek [Park, 2024].) A hiperszonikus rakétafejlesztés terén az USA, Kína és Oroszország is aktív az utóbbi időben. Kim már 2021 januárjában célul tűzte ki az ilyen típusú rakéták (valamint többek között szilárd üzemanyagú interkontinentális ballisztikus rakéták) kifejlesztését egy ötéves terv keretében. Ezen rakétafajták előnye egyebek mellett, hogy gyorsabban indítható, jobban manőverezhető és nehezebben detektálható (Shin, 2024). Kim az atomfegyverek mellett nyilvánvalóan nélkülözhetetlennek tartja őket ahhoz, hogy a vélt külső fenyegetések ellenében rendszere fennmaradását garantálja. Észak-Korea már valószínűleg képes lenne nukleáris töltetű rakétával elérni a szárazföldi USA területét, és az észak-koreai rakétatechnológia fejlődését mutatja az is, hogy tavaly novemberben – két sikertelen kísérlet után, és valószínűleg orosz segítséggel – pályára állított egy kéműholdat (McCurry, 2023). A műhold fellövése után a két Korea között tovább mérgesedett a viszony, aminek következtében érvényét vesz-

tette egy 2018-ban aláírt, a két ország közötti katonai feszültségek csökkentését célzó megállapodás (Mackenzie és Chatterjee, 2023).

8. Mi lehet Kim célja?

A szokásosnál agresszívabb retorika és fellépés, valamint az intenzív rakétakísérletek és fegyveres demonstrációk miatt vélik úgy egyes szakértők és amerikai tisztviselők, hogy Phenjan katonai akcióra készül Dél-Korea, esetleg az USA és/vagy Japán ellen. A hawaii East-West Center think tank egyik kutatója szerint ez bekövetkezhet például a Sárga-tengeren, ahol található Dél-Koreához tartozó szigetek, és ahol Észak-Korea vitatja a tengeri határokat (Wong és Barnes, 2024). (Itt egyébként már történt incidens az idén, amikor január 5-én Észak-Korea tüzérségi lövedékek százait lőtte ki a de facto tengeri határ, a Northern Limit Line felé, amelyre válaszul a dél-koreai hadsereg több mint 400 tüzérségi lövést adott le a határtól közvetlenül délre [Yeo, 2024b].) Az Asia Society think tank egyik alelnöke, az amerikai külügyminisztérium Ázsiával foglalkozó volt munkatársa „sokkoló” lépésre számít (Wong és Barnes, 2024). A szöuli székhelyű Asan Institute think tank egyik szakértője szerint ugyanakkor Kim valószínűleg a megszokott sémát követve fenyegetésekkel és provokációval próbál előnyhöz jutni, mielőtt ismét tárgyalásra kerülne sor Észak-Korea és Amerika között, és az sem kizárt, hogy Donald

Trump visszatérésére vár (The Economist, 2024). Az elismert Korea-szakértő, Sue Mi Terry szintén úgy véli, hogy Kim nem készül tudatosan háborúra, és a szokásosnál agresszívebb magatartásának egyik oka az lehet, hogy kedvezőbb tárgyalási pozícióba akar kerülni Trump esetleges visszatérése esetén. (A Biden-adminisztráció egyébként több mint húsz alkalommal próbálta rávenni Észak-Koreát a tárgyalások újraindítására, sikertelenül [Terry, 2024].)

A New York Timesnak névtelenül nyilatkozó amerikai tisztviselők szerint ugyan annak egyelőre nincs jele, hogy Phenjan háborúra készülne, arra van esély, hogy olyan katonai műveletet hajt végre, ami számításai szerint nem vezet eszkalációhoz. Ehhez hasonló már történt 2010-ben, amikor Észak-Korea egy Dél-Koreához tartozó szigetet bombázott, amire válaszul Szöul tüzérségi csapásokat rendelt el, ám a két fél végül az eszkalációt elkerülve beszüntette a harcokat. 1999-ben és 2002-ben a két ország haditengerészete között voltak összetűzések, ám mindkét állam ügyelt arra, hogy válaszlépéseik arányban legyenek egymással (Wong és Barnes, 2024).

9. Összefoglalás

Rendszeresen visszatérő érv, hogy Észak-Korea azért nem fog támadást indítani déli szomszédja, Japán vagy az USA ellen, mert Kim nyilvánvalóan tisztában van azzal, hogy ez a rendszere végét jelentené, hiszen Dél-Korea és szövetségese,

az Egyesült Államok elpusztítanák válaszul. Ugyan ez a gondolatmenet logikus, mégsem tekinthető bizonyosnak, hogy a phenjani vezetés is így gondolkodik. Lehetséges, hogy az észak-koreai vezető sarokba szorítva érzi magát az USA, Dél-Korea és Japán által. Kim valószínűleg úgy látja, hogy az elődjével ellentétben Észak-Koreával szemben keményvonalas, az Egyesült Államokkal szorosán együttműködő jelenlegi dél-koreai kormánnyal nincs esély semmiféle megegyezésre. Az erősödő amerikai-dél-koreai-japán együttműködés is vélhetően azt erősíti benne, hogy Amerika és a szövetségesei sarokba akarják szorítani (Yeo, 2024b). Ennek tükrében akár úgy is vélheti, hogy nincs más választása, mint támadni – még akár hatalma elvesztése árán is.

Fennáll annak is a veszélye, hogy ha Kim nem is robbant ki tudatosan háborút, fegyveres provokációi akaratlanul is háborúhoz vezethetnek. Észak-Korea hatalmas pusztítást tudna végezni: becslések szerint mintegy 30 nukleáris robbanófejjel rendelkezik (Csenger, 2023), amelyekkel el tudja érni Dél-Koreát és Japánt, a Guamon található amerikai támaszpontot (Carlin és Hecker, 2024), valamint valószínűleg az Egyesült Államokat. Összességében tehát (szokás szerint) nem tudható, mi a phenjani rezsim célja, és hogy a megszokott – bár a szokásosnál agresszívebb retorikával és tettekkel kísért – észak-koreai forgatókönyvet látjuk-e, vagy valami más készülődik.

Phenjant nyilvánvalóan felbátorítja az, hogy az új hidegháború-

ban felértékelődik a jelentősége Oroszország és Kína számára. Különösen Moszkvával tavaly óta látványosan szorosabbá váltak a kapcsolatai. Ez a folyamat természetesen kölcsönösen előnyös: az amerikai-dél-koreai és az amerikai-dél-koreai-japán együttműködés fokozódásával Észak-Korea számára még fontosabb partnerré válik Kína és Oroszország. A három ország közelebbi kapcsolatának fontos eredménye Észak-Korea szempontjából, hogy az ellene fogatosított ENSZ-szankciókat Oroszországnak és Kínának köszönhetően immár a korábbiaknál kevésbé hatékonyan tartják be, továbbá az ENSZ Biztonsági Tanácsa Kína és Oroszország vétője miatt már nem tud újabb szankciókat kivetni rá. Az ENSZ tehát az eddigieknél is kisebb mértékben tudja befolyásolni Phenjan magatartását. Mindeközben Észak-Korea tevékeny részvételével az új hidegháborús blokkosodás tovább halad.

Forrásjegyzék

AP News: „North Korean foreign minister visits Moscow for talks as concern grows over an alleged arms deal”. 2024.01.15. <https://apnews.com/article/russia-north-korea-foreign-minister-choe-visit-58b2bd3259b680d2d35ed19479f4a-bab>

BABSON, Brad: „A Framework for Meaningful Economic Engagement with North Korea”. In: United States Institute of Peace, 2024.02.26. <https://www.usip.org/publications/2024/02/framework-meaningful-economic-engagement-north-korea>

BABSON, Bradley O.: „What to Make of North Korea’s Forward-looking Economic Strategy and Prospects”. In: 38 North, 2024.02.09. <https://www.38north.org/2024/02/what-to-make-of-north-koreas-forward-looking-economic-strategy-and-prospects/>

CARLIN, Robert L. és HECKER, Siegfried S.: „Is Kim Jong Un Preparing for War?”. In: 38 North, 2024.01.11. <https://www.38north.org/2024/01/is-kim-jong-un-preparing-for-war/>

Center for Arms Control and Non-Proliferation: „Fact Sheet: North Korea Missile Test Activity”. 2024.02.05. <https://armscontrolcenter.org/fact-sheet-north-korea-missile-test-activity/>

CSENGER Ádám: „Nukleáris fegyverek – kinek mennyi van?”. In: Oeconomus Gazdaságkutató Alapítvány, 2023.12.01. <https://www.oeconomus.hu/oecogram/nuklearis-fegyverek-kinek-mennyi-van/>

DAVENPORT, Kelsey: „Russia Uses North Korean Missiles Against Ukraine”. In: Arms Control Association, 2024.03. <https://www.armscontrol.org/act/2024-03/news/russia-uses-north-korean-missiles-against-ukraine>

DEBUSMANN Jr, Bernd: „Biden vows to defend Philippines in the South China Sea”. In: BBC, 2024.04.12. <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-68794803>

FONG, Clara és ALBERT, Eleanor: „The China-North Korea Relationship”. In: Council on Foreign Relations, 2024.03.07. <https://www.cfr.org/backgrounder/china-north-korea-relationship>

GONG, Se Eun: „North Korea says it is closing some diplomatic missions around the world”. In: NPR, 2023.11.06. <https://www.npr.org/2023/11/06/1210830416/north-korea-says-it-is-closing-some-diplomatic-missions-around-the-world>

HOWELL, Dr Edward: „Kim Jong Un’s hostile rhetoric reflects North Korea’s warming relations with Russia and China”. In: Chatham House, 2024.01.19. <https://www.chathamhouse.org/2024/01/kim-jong-uns-hostile-rhetoric-reflects-north-koreas-warming-relations-russia-and-china>

HOWELL, Dr Edward: „Russia’s veto on UN sanctions monitoring will further embolden North Korea”. In: Chatham House, 2024.04.08. <https://www.chathamhouse.org/2024/04/russias-veto-un-sanctions-monitoring-will-further-embolden-north-korea>

KWONG, Jamie és PANDA, Ankit: „What Russia’s Embrace of North Korea Means for America”. In: Foreign Affairs, 2023.11.15. <https://www.foreignaffairs.com/north-korea/what-russias-embrace-north-korea-means-america>

LEDERER, Edith M.: „China and Russia defend North Korea vetoes in first at UN”. In: AP News, 2022.06.09. <https://apnews.com/article/russia-ukraine-united-nations-general-assembly-politics-north-korea-china-e434caa0cb3193d4c4b-1058828fe507>

LEE, Christy: „ICBM Test May Soon Bring All of US Within North Korean Nuclear Range”. In: VOA, 2023.12.21. <https://www.voanews.com/a/icbm-test-may-soon-bring-all-of-us-within-north-korean-nuclear-range-/7408286.html>

MACKENZIE, Jean és CHATTERJEE, Phelan: „North Korea fully suspends military pact with South”. In: BBC, 2023.11.23. <https://www.bbc.com/news/world-asia-67504866>

McCARTHY, Simone: „China is sending its highest-level delegation to North Korea since 2019 to kick off a ‘friendship year’”. In: CNN, 2024.04.11. <https://edition.cnn.com/2024/04/10/china/china-delegation-northkorea-zhao-leji-intl-hnk/index.html>

McCURRY, Justin: „North Korea’s spy satellite is a big deal, regardless of how advanced its technology is”. In: The Guardian, 2023.11.22. <https://www.theguardian.com/world/2023/nov/22/north-korea-spy-satellite-malligyong-1-pyongyang-kim-jong-un>

Ministry of Foreign Affairs of the People’s Republic of China: Foreign Ministry Spokesperson Wang Wenbin’s Regular Press Conference on March 25, 2022 https://www.mfa.gov.cn/eng/xwfw_665399/s2510_665401/2511_665403/202203/t20220325_10655688.html

PARK, Ju-min: „North Korea fires suspected intermediate-range ballistic missile”. In: Reuters, 2024.04.02. <https://www.reuters.com/world/asia-pacific/north-korea-fires-ballistic-missile-south-korea-says-2024-04-01/>

Reuters: „Putin’s spy chief visited North Korea, Russian intelligence service says”. 2024.03.28. <https://www.reuters.com/world/russian-delegation-visits-pyongyang-discuss-cooperation-against-spying-kcna-says-2024-03-27/>

SHIN, Hyonhee: „Explainer: Why is North Korea testing hypersonic missiles and how do they work?”. In: Reuters, 2024.01.15. <https://www.reuters.com/world/asia-pacific/why-is-north-korea-testing-hypersonic-missiles-how-do-they-work-2024-01-15/>

TERRY, Sue Mi: „The Dangers of Overreacting to North Korea’s Provocations”. In: Foreign Affairs, 2024.01.30. <https://www.foreignaffairs.com/north-korea/dangers-overreacting-north-koreas-provocations>

The Economist: „The Korean peninsula is as divided as ever”. 2024.01.18. <https://www.economist.com/asia/2024/01/18/the-korean-peninsula-is-as-divided-as-ever>

The Washington Post: „North Korea sends arms to Russia. Now Putin pays back Kim Jong Un.” 2024.04.05. <https://www.washingtonpost.com/opinions/2024/04/05/russia-putin-north-korea-weapons-sanctions/>

WONG, Edward és BARNES, Julian E.: „U.S. Is Watching North Korea for Signs of Lethal Military Action”. In: The New York Times, 2024.01.25. <https://www.nytimes.com/2024/01/25/us/politics/north-korea-war-kim.html>

YEO, Andrew: „Expect to see more North Korean weapons reach nonstate armed actors in 2024”. In: Brookings, 2024.02.21. <https://www.brookings.edu/articles/expect-to-see-more-north-korean-weapons-reach-nonstate-armed-actors-in-2024/>

YEO, Andrew: „On the brink: Why inter-Korean relations have reached a new low”. In: Brookings, 2024.01.24. <https://www.brookings.edu/articles/on-the-brink-why-inter-korean-relations-have-reached-a-new-low/>

